

Markijev zlatnik

Nekaj let pred francosko revolucijo l. 1789. je žalostnega in mrzlega zimskega večera ubog deček, ki je prodajal šivanke, postavil na nekem pariškem bulvarju svojo prenosno omario. Tedaj Pariz po sončnem zahodu še ni bil tako sijajno razsvetljen kakor dandanes. Zato je bilo le malo ljudi na cestah, in svečica, ki jo je bil prižgal mali trgovec, je privabljala le malo radovednežev in še manj kupcev. Zato je otrok, da bi vzbudil pozornost mimo hitečih, ker ni vedel nič boljšega, začel prepevati veselo pesem, ki se je je bil spomnil. Seveda pri tem mali prebrisanec ni pozabil na prodajo, in po vsaki kitici je na vse pretege hvalil svoje blago. Ta zvijača mu je pomagala, da je prodal že nekaj škatlic igel, toda izkupiček je bil tako majhen, da je komaj zalegel za svečo. Dečko pa kljub temu ni obupal: prepeval je naprej in hvalil svoje blago.

Mlad gospod v lepem kožuhu je prišel mimo. Ustavil se je ter se porogal dečku, rekoč: »Možic, ti pa napačno poješ.«

»Saj me ni učil vaš učitelj petja«, je odvrnil mali pevec in pri tem prekinil svojo pesem.

Neznanec se je temu odgovoru na glas zasmejal.

— Kako ti je ime? je nadaljeval.

— Avgust.

— Avgust? In potem še?

— Nimam drugega imena.

— Kaj, nimaš niti očeta niti matere?

— Poznam samo staro ženo, ki skrbi zame in me pretepa, kadar ji ne prodam dovolj šivank.

— Ali boš danes zvečer tepen? je vprašal tujec, ki se je začel zanimati za dečka.

— Hm, je dejal fant in prav prijazno pomežiknil, to se mi prav lahko pripeti, ako še naprej klepetate z menoj, namesto da bi me pustili na miru, da prodam svoje blago.

Nadaljeval je s svojimi klici ter skušal privabiti kupce, toda teh kar ni bilo z nobene strani. Neznanec je stal v bližini ter ga hudomušno opazoval. Avgust je postal nemiren ter mu dejal slabe volje:

— Gospod, vi mi prinašate nesrečo!

— Zakaj pa tudi meni ne ponudiš svojega blaga?

— Zaradi tega, mu je Avgust odgovoril vljudno ter pri tem pogledal krasni kožuh neznanca, ker se mu zdi, da ne krplate sami svojih oblek.

— Kaj pa zato? No, daj mi šivank za tale novce.

Avgust je vzel denar, ga pogledal pri slabi lučki svoje borne sveče in videl, da se mu blešči zlatnik v roki.

— Vzemite vso mojo omario, je dejal veselo, in še vam bom dolžan trikrat toliko.

— Obdrži vse, je dejal tujec in se tesneje zavil v svoj plašč; glej samo, da boš bolje prepeval in da te ne bodo več preteпали.

— Gospod, je odvrnil deček, s tem ste ustanovili moje bogastvo. Ali mi ne bi hoteli povedati svojega imena, da bi mogel pozneje najti svojega dobrotnika?

— To ni potrebno, je dejal tujec in hotel oditi, toda Avgust je prav lepo prosil z dvignjenimi rokami.

— Marki de Saint-Gervais, je dejal mladi gospod ter naglo odšel.

Otrok se nekaj časa ni ganil. Potem pa je vzel omarico, odšel in mrmral: »Ne bom ga pozabil.«

Prešlo je dvajset let. Revolucija je pregnala večino francoskih plemenitašev v tujino. Med tistimi, ki so morali zbežati, je bil tudi marki de Saint-Gervais. Ko so spet nastopili mirni časi, se je vrnil v Pariz, a popolnoma obubožan. Zelo se je bil postaral v teh dvajsetih letih. Prišel je nazaj, da bi si s sodnijsko pravdo pridobil svoja velika posestva, ki so jih bili za časa revolucije odvzeli. Toda take pravde so veljale mnogo denarja, tega pa on ni več imel. Zaman se je obračal na stare prijatelje, ki jih je bil nekdaj sam podpiral: obljubljali so mu mnogo, toda dali mu niso nič.

Nekega dne je ves obupan sedel v svojem bornem stanovanju, kar se ustavi lepa kočija pred vrati. Izstopil je mlad mož, ki se mu je videlo, da je bogat. Potrkal je na markijeva vrata. Ta je šel sam odpret, zakaj že dolgo je bilo tega, kar je bil odslovil zadnjega služabnika. Neznanec je najprej vprašal, ali ima čast govoriti z markijem de Saint-Gervaisom. Ko mu je ta odgovoril, da je to on, ga je mladi mož ostro pogledal.

— Gospod, mu je dejal, potem ko sta se nekaj časa pogovarjala, vem, da rabite mnogo denarja, da zmagate v pravdi za svoja velika posestva. Jaz sem eden najbogatejših pariških trgovcev. Prišel sem, da vam stavim vse svoje premoženje na razpolago.

— Dragi gospod, je odgovoril marki, ki ni vedel, kaj naj reče od silnega začudenja, ne vem, kako pridem do tega.

— Imenujem se Avgust, je odvrnil trgovec, ali se me še spominjate?

Marki se je zamislil, toda ni se več spominjal dogodka z malim prodajavcem šivank na bulvarju. Tedaj ga je trgovec spomnil na zlatnik, ki ga je bil dal siromašnemu cestnemu prodajavcu.

— Ta dar ste dobro naložili, gospod, je nadaljeval. Z njim sem začel novo trgovino, ki mi je mnogo več nesla kakor prva. In s tem dobičkom sem potem trgoval dalje. Z delom in vztrajnostjo sem si pridobil zelo veliko premoženje. Prosim, da ga sprejmete, popolnoma vam je na razpolago. Saj dolgujem vse vam, ki ste me rešili moje revščine.«

Marki je sprejel denar, začel je pravdo in kmalu je dobil nazaj svoja posestva, ki jih država še ni bila prodala. Danes je njegova rodbina prav tako bogata, kakor je bila nekdaj.

(Prevedel P. V. B.)

Zajčku Janezku se je sanjalo . . .

Velikonočna zgodbica

»Koliko dela imam letos s piruhi,« je tožila mati zajklja. Pridno je likala hlačke in jopiče svojih otrok in si z modrim predpasnikom brisala pot s čela. »Pa tudi kokoši tako počasi prinašajo jajca v prodajo. Do sedaj se je oglasila pri nas le ena«. Očka zajec si je s pipo popravil brke in dejal z dobrodrušnim basom: »Nič ne skrbi, ljuba mamica, vsi ti bomo pomagali pri barvanju piruhov. Čim pridejo otroci iz šole, pričnemo z delom. Jaz in Janezek bova medtem zmešala barve. Jaaa-nezek... Jaaa-nezek!« je poklical skozi okno.

Janezek pa je lenaril na pomladanskem soncu in sanjal. Njegova dol-

ga ušesa so kaj dobro čula očetov glas, toda delo mu je presedalo. Urnih skokov je smuknil pod lesko in se potuhnil v reso. Ko pa ga je premagala lakota, se je priplazil h kosilu. Očka ga je temeljito zlasal.

»Kje si se pa potepal, ti lenuh, ti?« ga je karal.

»Tako po kosilu pričnemo z delom, gorje ti, če se zopet kam izgubiš!« — Boječe se je splazil Janezek na svoj prostor. Jed mu ni teknila. Po obedu pa so barvali jajca rdeče, rumeno, modro. Nekatera jajca so imela lepe sličice. Najboljša so bila čokoladna ali iz sladkorja. Za najbolj pridne otroke so pripravili piruhe z malim steklenim